ואקדש (א) לך מקודשת *מדין ערב, ערב לאו אף ע"ג דלא מטי הנאה לידיה קא משעביד נפשיה, האי איתתא נמי אע"ג דלא מטי הנאה לידה קא משעבדא ומקניא נפשה [הלך] מנה והתקדשי לפלוני מקודשת מדין עבד כנעני, עבד כנעני לאו אף ע"ג דלא קא חסר ולא מידי קא קני נפשיה, האי גברא נמי אע"ג דלא קא חסר ולא מידי קא קני לה להאי איתתא [תן מנה] לפלוני ואקדש אני לו מקודשת מדין שניהם: ערב לאו אף ע"ג דלא קא מטי הנאה לידיה קא משעבד נפשיה האי איתתא נמי אע"ג דלא קא מטי הנאה לידה קא מקניא נפשה מי דמי ערב האי דקא קני ליה קא חסר ממונא האי גברא קא קני לה להאי איתתא, ולא קא חסר ולא מידי, עבד כנעני יוביח דלא קא חסר ממונא וקא קני נפשיה מי דמי התם דלא מקני קא קני, הכא האי איתתא קא מקניא נפשה ולא קא קניא ולא מידי ערב יוביח אע"ג דלא קא מטי הנאה לידיה משעבד נפשיה, בעי רבא [הלך] מנה ואקדש אני לך מהו? אמר מר זוטרא משמיה דרב פפא מקודשת, אמר ליה רב אשי למר זוטרא אם כן הוה ליה 'נכסים שיש להם אחריות' נקנין עם 'נכסים שאין להם אחריות' ואנן איפכא תנן *נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות בכסף בשטר ובחזקה אמר ליה מי סברת דאמרה ליה "אגב" הכא "בארם" חשוב "עסקינן דבהדיא הנאה דקא מקבל מתנה מינה גמרה ומקניא ליה נפשה; איתמר נמי משמיה דרבא וכן לענין *ממונא וצריכא: דאי אשמועינן קידושין משום דהא איתתא ניחא לה בכל דהו כדריש לקיש *דאמר ר"ל טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו אבל ממונא אימא לא ואי אשמועינן ממונא משום דאיתיהיב למחילה אבל קידושין אימא לא, צריכא: *אמר רבא "התקדשי לי לחציי מקודשת", "חצייך מקודשת לי" = אינה מקודשת, אמר ליה אביי לרבא מאי שנא "חצייך מקודשת לי" דאינה מקודשת, אשה אמר רחמנא ולא חצי אשה "איש" אמר רחמנא ולא חצי איש, אלא הכי השתא התם *איתתא לבי תרי לא חזיא אלא גברא מי לא חזי לבי תרי, ה"ק לה: "דאי בעינא למינסב אחריתי נסיבנא", אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא וניפשטו לה קידושי בכולה מי לא תניא "האומר "רגלה של זו עולה" תהא כולה עולה", ואפי' למ"ד אין כולה עולה ה"מ היכא דמקדיש דבר שאין הנשמה תלויה בו, אבל מקדיש דבר שהנשמה תלויה בו, הויא כולה עולה? כי דמי התם בהמה הכא דעת אחרת, הא לא דמיא אלא להא *דאמר רבי יוחנן "בהמה של שני שותפין הקדיש חציה *וחזר ולקחה והקדישה - קדושה, ואינה קריבה, ועושה תמורה, ותמורתה כיוצא בה", שמע מינה תלת:

אם כן הו"ל נכסים שיש להם אחריות. פי' בקונטרס דאדם הוקם לקרקעות דכתיב והתגאלתם אותם לרשת אחוזה וקשה דהרי קרא כתיב בעבד אבל בן חורין לא איתקם אלא דוקא בדמי עלי שמין אותו כעבד כדאיתא בפ"ק דסנהדרין (דף טו:) ועבד נמי פלוגתא היא בפ"ק דב"ק (דף יב.) אי כמקרקעי אי כמטלטלי דמי וגראה דאלו דוקא יש להם אחריות אלא אף כי נמי אין להם אחריות לא מצינו מטלטלין נקנין אגב מטלטלין דנכסים שאין להם אחריות לא שייך בהו אגב א"נ יו"ל דה"ק ע"כ אי אשה נקנית אגב מטלטלין שדה נמי נקנה אגב מטלטלין שהרי קנין כסף דאשה ילפינן מעבד קיחה קיחה ואם אין שדה נקנה מהיכא תיתי באשה*: ונפשטו קידושי בכולה מי לא תניא כו'. תימה דברים תמורה (דף יא:) יליף דגלה של זו עולה ובדבר שהנשמה תלויה בו מקרא דכתיב כל אשר יתן ממנו לה' וגבי אשה לא כתיב קרבו וא"כ מאי פריך הא לא דמו להדדי וגראה שלכך דקדק רש"י ופירש דהא מקודשת בלשון הקדש קאמר לה וכדאמר ברים פירקין דאשר לה אכ"ע בהקדש שאדם עושה אותה כהקדש לפיכך יש להיות דינה כהקדש אבל אם היה אומר מאורסת לו חד מהגהו ליסני דלעיל (דף ו.) על זה לא היה מקשה ונפשטו קידושי בכולה לפירוש זה: וחזר ולקחה ולא נקט בהמה של שני שותפין שהקדים כל אחד חציה משום דלא שייך התם ועושה תמורה ותמורתה כיוצא בה דשותפין אין ממירין כדאמר בתמורה (דף יג.) וכפ"ק [דזבחים] (דף ו.): ואפי' למאן דאמר אין כולה עולה. התם (תמורה יח:) מפרש למאן דאמר דאין כולה עולה מה יעשה ממנה וקאמר דימכרנה לגרכי עולות חוץ מדמי הרגל שהקדים ופריך היאך יפטר זה מעולתו הא הויא ליה עולה חסירה ומסני כגון דאמר הרי עלי עולה כמו שתמלאנה*: שמע "התקדשי לי לחציי" מקודשת, "חצייך מקודשת לי" = אינה מקודשת, אמר ליה אביי לרבא מאי שנא "חצייך מקודשת לי" דאינה מקודשת, אשה אמר רחמנא ולא חצי אשה "איש" אמר רחמנא ולא חצי איש, אלא הכי השתא התם *איתתא לבי תרי לא חזיא אלא גברא מי לא חזי לבי תרי, ה"ק לה: "דאי בעינא למינסב אחריתי נסיבנא", אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא וניפשטו לה קידושי בכולה מי לא תניא "האומר "רגלה של זו עולה" תהא כולה עולה", ואפי' למ"ד אין כולה עולה ה"מ היכא דמקדיש דבר שאין הנשמה תלויה בו, אבל מקדיש דבר שהנשמה תלויה בו, הויא כולה עולה? כי דמי התם בהמה הכא דעת אחרת, הא לא דמיא אלא להא *דאמר רבי יוחנן "בהמה של שני שותפין הקדיש חציה *וחזר ולקחה והקדישה - קדושה, ואינה קריבה, ועושה תמורה, ותמורתה כיוצא בה", שמע מינה תלת:

(ע"ז סג:) ואקדש לך מקודשת מדין ערב. ממה שמליגו בתורה שהערב משעבד למלוה אינו יכולין ללמוד: הילך מנה והתקדשי לפלוני. והוא שלוחו אלא שמקדשה משלו: מקודשת. ואע"ג דממונא לאו של משלח הוא: מדין עבד כנעני. דתנן במתני' לקמן (דף כב:) קונה את עצמו בכסף ע"י אחרים שאחרים פורין אותו בממונו והוא קונה עצמו ויוצא לחירות ואע"ג דלא חסר איהו בהאי ממונא מידי: ואקדש אני לו. לאותו פלוני במנה שתתן לו בשביל: מדין שניהם. (ג) (מכין) שני הדינין הללו של ערב ושל עבד כנעני אלו למידין: האי דקא מקני. בטל העבד שהוא מקנה את העבד לחירות קא קני האי כסף שמקבל בפדיונו: ואקדש אני לך. והוא קיבלו ואמר לה "התקדשי לי בכך": מקודשת. דלמפרע ואזיל טעמיה לקמיה: שיש להן אחריות. אדם הוקם לקרקעות דכתיב (ויקרא כה) "והתגאלתם אותם לרשת אחוזה": עם נכסים שאין להם אחריות. שמוכר לו עתה לו קרקעות ומטלטלין וזה מושך המטלטלין והקרקעות קנויים לו במשיכת המטלטלין: ואנן איפכא תנן. שלריך לקנות הקרקע בתחת מן הדברים שבקרקע נקנה בהן כגון כסף לו שעד לו חזקה דעבל וגדר ופרץ כל שהוא והמטלטלים נקנים אגבן: נאדם עשוי עסקינן. שאינו רגיל לקבל מתנות: בספיא סגאפ כו'. שתלה זאת לתת פרוטה לאדם שיפיסנו לזה לקבל הימנה מתנה: וכן לענין ממונא. הגך שמועתא דרבא דילפינא קידושין מדין 'ערב' ומדין 'עבד כנעני' כן לענין ממונא - מכר לו שדה ואמר לו [תן] הכסף לפלוני וגדי מכורה לך בו קנה מדין ערב [הלך] מנה ותהא שדך מכורה לפלוני קנה לחוקן פלוני השדה מדין עבד [תן] מנה לפלוני ותקנה לו שדי בו קונה מדין שניהם: ניחא לה. להיות נקנית בכל דהו בקנין כל שהוא ואפילו בעובדא הגלה בעלמא: מן דו. בנופים שיש בעל ואשתו ואפילו אינו לה אלא לעוות בעלמא: דאיתיהיב למחילה. שאדם רגיל למחלו: אשה אמר רחמנא. "כי יקח איש אשה": איש אמר רחמנא. "כי יקח איש": איתתא לבי תרי. להגשת להם לו אפשר הילכך האי לא קדיש אלא פלגא ותצייה כשאר לאחר ל"ל אינה מקודשת לזה: ניפשטו קידושי בכולה. כי אמר "חצייך מקודשת לי" דהא מקודשת בלשון הקדש קאמר לה: ואפי' למ"ד כו'. פלוגתייהו במסכת תמורה: בהמה כבמה היא. ושלו היא ואין מעכב על ידו מלהתקדש לפיכך יש כח במאמרו לפשוט והכא אינה קדושין זו לא נתרלה אלא לחליה לפיכך אין דיבורו תפיס בה: בהמה לא דמיא כו'. מסקנא דתירוצא הוא אין דבר זה דומה אלא לבהמה של שני שותפין דאיכא דעת אחרת המעכבת בה ובתם לא אמרי' דתקדש כולה ע"פ האחד: ואינה קריבה. הואיל ובתחלת הקדישה לא נראית לקרב אלא קדשה אלא חליה, ותמכר ויקריב אחרת בדמיה: ועושה תמורה. אם המיר בה: ותמורתה כיוצא בה. דאיכא קריבה דמכח קדושה דחויה בתחה:

(ע"ז סג:) מדין ערב. ערב לאו אף ע"ג דלא מטי הנאה לידיה קא משעביד נפשיה, האי איתתא נמי אע"ג דלא מטי הנאה לידה קא משעבדא ומקניא נפשה הלך מנה והתקדשי לפלוני מקודשת מדין עבד כנעני, עבד כנעני לאו אף ע"ג דלא קא חסר ולא מידי קא קני לה להאי איתתא תן מנה לפלוני ואקדש אני לו מקודשת מדין שניהם: ערב לאו אף ע"ג דלא קא מטי הנאה לידיה קא משעבד נפשיה האי איתתא נמי אע"ג דלא קא מטי הנאה לידה קא מקניא נפשה מי דמי ערב האי דקא קני ליה קא חסר ממונא האי גברא קא קני לה להאי איתתא, ולא קא חסר ולא מידי, עבד כנעני יוביח דלא קא חסר ממונא וקא קני נפשיה מי דמי התם דלא מקני קא קני, הכא האי איתתא קא מקניא נפשה ולא קא קניא ולא מידי ערב יוביח אע"ג דלא קא מטי הנאה לידיה משעבד נפשיה, בעי רבא הלך מנה ואקדש אני לך מהו? אמר מר זוטרא משמיה דרב פפא מקודשת, אמר ליה רב אשי למר זוטרא אם כן הוה ליה 'נכסים שיש להם אחריות' נקנין עם 'נכסים שאין להם אחריות' ואנן איפכא תנן נכסים שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות בכסף בשטר ובחזקה אמר ליה מי סברת דאמרה ליה "אגב" הכא "בארם" חשוב "עסקינן דבהדיא הנאה דקא מקבל מתנה מינה גמרה ומקניא ליה נפשה; איתמר נמי משמיה דרבא וכן לענין *ממונא וצריכא: דאי אשמועינן קידושין משום דהא איתתא ניחא לה בכל דהו כדריש לקיש *דאמר ר"ל טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו אבל ממונא אימא לא ואי אשמועינן ממונא משום דאיתיהיב למחילה אבל קידושין אימא לא, צריכא: *אמר רבא "התקדשי לי לחציי מקודשת", "חצייך מקודשת לי" = אינה מקודשת, אמר ליה אביי לרבא מאי שנא "חצייך מקודשת לי" דאינה מקודשת, אשה אמר רחמנא ולא חצי אשה "איש" אמר רחמנא ולא חצי איש, אלא הכי השתא התם *איתתא לבי תרי לא חזיא אלא גברא מי לא חזי לבי תרי, ה"ק לה: "דאי בעינא למינסב אחריתי נסיבנא", אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא וניפשטו לה קידושי בכולה מי לא תניא "האומר "רגלה של זו עולה" תהא כולה עולה", ואפי' למ"ד אין כולה עולה ה"מ היכא דמקדיש דבר שאין הנשמה תלויה בו, אבל מקדיש דבר שהנשמה תלויה בו, הויא כולה עולה? כי דמי התם בהמה הכא דעת אחרת, הא לא דמיא אלא להא *דאמר רבי יוחנן "בהמה של שני שותפין הקדיש חציה *וחזר ולקחה והקדישה - קדושה, ואינה קריבה, ועושה תמורה, ותמורתה כיוצא בה", שמע מינה תלת:

מקודשת שהנשמה יש לה עתה שאם לא תתקדש אין לה בשעות כלום ופסחבנא שאם נתאכלו המעות קודם שיאמר לה האחר זה הלשון שאינה מקודשת שהרי בשעה שהוא אומר כך הויא להו מלוה ולא דמי להתקדשי לי בזה לאחר שלשים יום: דקא מקנה. העבד והרו הראון קני הכסף מיד אחרים שפדוין אותו. ג) ומי' שהוא אומר לה הרי את מקודשת לי בהנאת מתנה ו שקבלתי ברצונך: בנכסים שיש להם אחריות. בנין קרקעות וארם איתקם לקרקע והיה סבור המקשה שהטעם הוא אגב שקנה המעות בשיכה קנה האשה ואנן אמרא תנן בפתני' דהאי פירקאי הכא מיירי שהוא אדם חשוב שאינו רגיל לקבל מתנות ויש לה הנאה בשקבל מתנה המינה והוא אומר לה הרי את מקודשת בהנאה ויש לך בשקבלתי מתנה מכך אבל אם לא הוי אדם חשוב ליכא הנאה ונסמא שמתקדשת בלא דבר ואינם קדושין כלל ואע"ג דאמר לה הרי את מקודשת בהנאה שיש לך בשקבלתי מתנה מכך דאע"ה לטה לי למיסר בארם חשוב הכי איבעי ליה לפתני מ' סברת דאמר לה אגב הכא דאמר לה בההיא הנאה וכ"כ הרי"ף והרא"ש ז"ל: וכן לענין ממונא תן מנה לפלוני ואתן לך ביתי כיון שנתן המנה קנה הבית וכן הילך מנה ותן ביתך לפלוני וכן תן מנה לפלוני ואתן לו ביתי כיון שנתן לו המנה נ"כ קנה חבית וצ"ע למה לא הביא הר"ם ז"ל אלא תן מנה לפלוני ואתן לך ביתי: אבל קדושין שאינה יכולה להחזל אינה לא צריכא: אשה: כי יקח איש אשה. לא הוא דאשה אשתי אחר ואחרת. וכתב רבינו מאיר פשיטא שהרשות בידו לעקר אם אשר לפוקם בסיפוקיהם דאמרינן ביבמות שאינו רשאי הכא רשאי דכאילו התנה לה בפירוש דמי ודעת הר"ם כפי' קמא: בכולה: דהואיל והקדשת לחציה דבר שהנשמה תלויה בה קידשו: התם בהמה שלו וליכא אלא דעת המקדש והואיל והקדיש אבר שהנשמה תלויה כולה רוצה לקדש הכא איכא דעת האשה ואע"פ שהוא כונן לכולה היא לא כיוונה אלא לחציה ולא דמיא הא אלא

ז) כ"ל דאפי' דאותו פלוני לא אמר לה הרי את מקודשת נמי נתינת הנשות לדם אלא אח"כ נ"כ מקודשת. ב) נ"ל כעי רבא כילך מנה ואקדש אני לך פי' סי'

[ע"ז סג:]

[לקמן כו. וש"נ]

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואקדש אני לך: (ב) רש"י ד"ה מדין סיהם מכני הדינין בכ"ל ויוכה מכנין נמתקה:

[ע"ז סג:]

כתובות עה. יבמות קיח. לקמן מא. כ"ק קיא.

[לקמן מג.]

[לקמן מג.]

חולין שם: קלה. תמורה י יא. מרכין ד

[אמרים יב. תמורה כו. כריתות כז.]

גליון הש"ס

גמ' ותזר ולקחה והקדישה. ע' נעין מג ע"ב תד"ס נמרו:

עין משפט נר מצוה

מז א מיי' פ"ט מהל' אישות הל' כב סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' כט סעי' ס: מח ב מיי' שם הל' כא סמג שם טוש"ע שם סעי' ג: מט ג מיי' שם הל' כב סמג שם טוש"ע אה"ע סי' מ סעי' ט: נ ד מיי' פ"ח מהל' מכירה הל' ז סמג עשין כב טוש"ע חו"מ סי' קי סעי' נ ד ה ו ז וע"ש בב"י: נא ה ו מיי' פ"ג מהל' אישות הל"ט טוש"ע אה"ע סי' לח סעי' ח: נב ז מיי' פט"ו מהל' מעשה הקרבנות הל"ב:

[וע' תוס' מגילה כג: ד"ה שמין]

נג ח מיי' שם הל"ד ופסק דקרינה ודלא כרי' [עיין ל"מ]:

[ע"ש בתמורה נאמר הרי עלי עולה נחיי ופי' פרש"י שם ויש לייסב קנת]

מהגה

(מזקק) קוריות אל בני רבא

תוס' ר"י הזקן

דלא פסי הנאת פסח לידיה שכל הסמן נוטל האחר וזה נכנס ערב. בההיא הנאה *דקא מהימנו ליה שניהן ומשעבר נפשיה: ומשעבר נפשיה: והתקדשי לפלוני ואיתו פלוני אומר לה הרי את מקודשת לי בהנאה שיש לך בשקבלתי מתנה מכך אבל אם לא הוי אדם חשוב ליכא הנאה ונסמא שמתקדשת בלא דבר ואינם קדושין כלל ואע"ג דאמר לה הרי את מקודשת בהנאה שיש לך בשקבלתי מתנה מכך דאע"ה לטה לי למיסר בארם חשוב הכי איבעי ליה לפתני מ' סברת דאמר לה אגב הכא דאמר לה בההיא הנאה וכ"כ הרי"ף והרא"ש ז"ל: וכן לענין ממונא תן מנה לפלוני ואתן לך ביתי כיון שנתן המנה קנה הבית וכן הילך מנה ותן ביתך לפלוני וכן תן מנה לפלוני ואתן לו ביתי כיון שנתן לו המנה נ"כ קנה חבית וצ"ע למה לא הביא הר"ם ז"ל אלא תן מנה לפלוני ואתן לך ביתי: אבל קדושין שאינה יכולה להחזל אינה לא צריכא: אשה: כי יקח איש אשה. לא הוא דאשה אשתי אחר ואחרת. וכתב רבינו מאיר פשיטא שהרשות בידו לעקר אם אשר לפוקם בסיפוקיהם דאמרינן ביבמות שאינו רשאי הכא רשאי דכאילו התנה לה בפירוש דמי ודעת הר"ם כפי' קמא: בכולה: דהואיל והקדשת לחציה דבר שהנשמה תלויה בה קידשו: התם בהמה שלו וליכא אלא דעת המקדש והואיל והקדיש אבר שהנשמה תלויה כולה רוצה לקדש הכא איכא דעת האשה ואע"פ שהוא כונן לכולה היא לא כיוונה אלא לחציה ולא דמיא הא אלא